

TÉMATICKÉ OKRUHY K MAGISTERSKÉ STÁTNÍ ZAVĚREČNÉ ZKOUŠCE Z ESTETIKY A OBECNÉ TEORIE UMĚNÍ

1. Současná kontinentální estetika a její zdroje

Literatura:

Ingarden, Roman: *O poznávání literárního díla*. Praha: Československý spisovatel, 1967, s. 7–114.
Iser Wolfgang: *The Act of Reading*. Baltimore, Londýn: The John Hopkins University Press, 1978 (povinné jsou kapitoly 2 a 7 – "The Rudiments of a Theory of Aesthetic Response" a "Asymmetry Between Text and Reader", s. 20–50 a 163 – 179).
Seel, Martin: *Aesthetics of Appearing*. Stanford: Stanford University Press, 2005.

Modelové otázky:

Popište a vysvětlete, které čtyři vrstvy literárního díla rozlišuje Roman Ingarden.
Co jsou to podle Ingardena místa neurčitosti a jak je tento pojem kritizován a rozváděn W. Iserem?
Vysvětlete, jaký je podle Martina Seela rozdíl mezi jevením (*appearing*) a bytím-tak-a-tak (*being so*).
Jaké tři situace jevení rozlišuje Martin Seel a stručně je popište.

2. Pragmatická a neopragmatická estetika

Literatura:

Cavell, Stanley: *Aesthetics Problems of Modern Philosophy*. In: týž, *Must we mean what we say?* Cambridge: Cambridge University Press, 1976, 73–96.
Dewey, John: *Art as Experience*. London: George Allen and Unwin Ltd., 1934.
Susterman, Richard: *Estetika Pragmatizmu: krása a umenie života*. Bratislava: Kalligram, 2003.

Modelové otázky:

Vysvětlete Deweyho pojetí zkušenosti a jeho vztah k umění.
Proč Susterman oceňuje pragmatickou estetiku Johna Deweyho?
Vysvětlete Cavellovu kritiku Nové kritiky.

3. Environmentální estetika

Literatura:

Hepburn, Ronald W.: *Contemporary Aesthetics and the Neglect of Natural Beauty*. In: Williams, Beranrd, Montefiore, Allan, eds. *British Analytical Philosophy*. London: Routledge, 1966, s. 285–310.
Carlson, Allen: *Oceňování a přírodní environment*. In: Zahrádka, Pavel, ed. *Estetika na přelomu milénia. Vybrané problémy současné estetiky*. Brno: Barrister & Principal, 2011, s. 379–390.
Budd, Malcolm: *Estetické oceňování přírody*. In: Zahrádka, Pavel, ed. *Estetika na přelomu milénia. Vybrané problémy současné estetiky*. Brno: Barrister & Principal, 2011, s. 391–406.

Modelové otázky:

Jaké konstitutivní rozdíly nachází Ronald W. Hepburn mezi estetickou zkušeností přírody a zkušeností uměleckého díla?
Pokuste se shrnout kritiku tzv. objektového a krajinného modelu oceňování přírody u Allena Carlsona.
V jakých ohledech Malcolm Budd využívá a v jakých ohledech kritizuje Kantovo chápání přírodní krásy?

4. Česká estetika a filozofie umění

Literatura:

Černý, Václav: *Osobnost a dílo*. In: *Tvorba a osobnost I*. Praha: Odeon, 1992.

Černý, Václav: Co je kritika, co není a k čemu je na světě. In: *Tvorba a osobnost I*. Praha: Odeon, 1992.

Hostinský, Otakar: Úvod do estetiky. In: Pečman, Rudolf (ed.), *Pocta Otakaru Hostinskému*. Brno: Česká hudební společnost, 1982.

Mukařovský, Jan: Estetická funkce, norma a hodnota jako sociální fakty. In: *Studie z estetiky*. Praha: Odeon 1966.

Novák, Mirko: *Česká estetika*. Praha: Borový, 1941.

Šalda, František X.: Nová krása, její genese a charakter. In: *Boje o zítřek*. Praha: Volné směry, 1905.

Šalda, František X.: Synthetismus v novém umění. In: *Kritické projevy I*. Praha: Melantrich, 1949.

Modelové otázky:

Charakterizujte Hostinského poměr k Durdíkovu herbartovství.

Zasaďte Šaldův koncept "syntetismu" do kontextu dobového estetického myšlení.

Nastíhnete Černého chápání povahy zkoumání literárního díla a srovnajte jej s přístupem strukturalistickým.

5. Literární estetika Pražské školy

literatura:

Chvatík, Květoslav: *Strukturální estetika*. Brno: Host, 2001.

Jakobson, Roman: Co je poezie?; Lingvistika a poetika. In: *Poetická funkce*. Jinočany: H+H, 1995.

Mukařovský, Jan: *Studie I*. Brno: Host, 2000.

Vodička, Felix: Literární historie, její problémy a úkoly. In: *týž, Struktura vývoje*. Praha: Dauphin, 1998.

Modelové otázky:

Jaké funkce může plnit literární dílo? V čem spočívá jeho estetická/poetická funkce?

V čem se podle Jakobsona odlišuje umělecký text od textů neuměleckých?

Představte Mukařovského pojetí uměleckého díla jako znaku.

Představte Vodičkovu pojetí úkolů literární historie.

6. Teorie architektury: moderní a postmoderní diskuze

Literatura:

Le Corbusier-Saugnier: *Za novou architekturou*. Praha: Petr Rezek, 2005.

Karel Teige [Vybrané statě o architektuře]. In: *Archiweb* [online]. © archiweb.cz 1997-2017.

Dostupné z: <http://www.archiweb.cz/karel-teige>.

Kate Nesbitt (Ed.): *Theorizing a New Agenda for Architecture: An Anthology of Architectural Theory 1965–1995*. Princeton: Princeton Architectural Press, 1996.

Modelové otázky:

Vysvětlíte na pozadí dějin architektury přelomu 19-20. století problematiku diskuze konceptů umění, formy, stylu a estetické kvality v architektuře.

Osvětlete teoretická východiska architektonického funkcionalismu. Zvažte jeho přínos i limity v kontextu moderních dějin architektury.

7. Divadlo a herec v divadelních teoriích první poloviny dvacátého století

literatura:

Artaud, Antonin: *Divadlo a jeho dvojenec*. Praha: Herrmann a synové, 1994.

Brockett, Oscar G.: *Dějiny divadla*. Praha: NLN, 1999.
Brecht, Bertolt: *Myšlenky*. Praha: Československý spisovatel, 1958.
Stanislavskij, Konstantin Sergejevič: *Moje výchova k herectví*. Praha: Athos, 1946.

Modelové otázky:

Vysvětlete Stanislavského hereckou metodu.
Vysvětlete, Brechtovy pojmy „zcizující efekt“ a „epické divadlo“.
Co znamená Artaudova koncepce „divadla krutosti“?
Porovnejte Stanislavského a Brechtovu hereckou metodu.

8. Filmový žánr jako estetický problém

Literatura:

Carroll, Noel. Podstata hororu. *Illuminace*, 1993, 5(3), s. 53-63.
Grant, Barry Keith. *Film Genre: From Iconography to ideology*. London: Wallflower, 2007.
Michalovič, Peter a Zuska, Vlastimil. *Rozprava o westernu*. Bratislava: Slovenský filmový ústav, 2014.
Shrader, Paul. Notes on Film Noir, *Film Comment*, Vol. 8, No. 1, Spring 1972.

Modelové otázky:

Na základě jakých argumentů Paul Shrader problematizuje samostatnost *filmu noir* jako žánru?
Jaké jsou dle Shradera nutné historické podmínky pro vznikl *filmu noir* a jaká jsou stylistická a tematická specifika *noirových* filmů?
Jakou roli pro definici žánru horor hraje dle Noela Carrola pojmy „monstrum“ a „hnus“?
Jaké základní rozdíly můžeme najít mezi klasickým westernem a revisionistickým westernem?
Jak se tyto rozdíly projeví při komparaci filmů „Dostavník“ (1939, John Ford) a „Nesmířitelní“ (1992, režie Clint Eastwood)?

Modelové otázky jsou především ukázkou typu otázek, které u zkoušky mohou padnout, položeny mohou být i jiné otázky. Příprava odpovědí na uvedené otázky by tedy neměla suplovat pečlivé prostudování primární a sekundární literatury.